

Regeringens klimaplan og virkemiddelkatalog

Oversigt over virkemidler til reduktion af drivhusgasudledninger i landbruget i regeringens klimaplan. Opgørelse af klimaeffekter og omkostninger er mangelfuld.

Promilleafigtsfonden for landbrug

Regeringens [klimaplan](#), der blev offentliggjort den 14. august 2013, har som mål at Danmarks samlede drivhusgasudledninger skal reduceres med 40 pct. i 2020 i forhold til niveauet i 1990. For at nå denne målsætning skal klimaplanen bidrage med de sidste ca. 6 pct. Sammen med klimaplanen blev der offentliggjort et virkemiddelkatalog med 78 forslag til klimatiltag. Der er også beskrevet en række tiltag i landbruget, jf. tabel 1. Se side 55-85 i [virkemiddelkataloget](#) for en nærmere beskrivelse.

Det er regeringens plan at drøfte forslagene med landbruget og de øvrige berørte sektorer i den kommende periode, før det besluttes, hvilke tiltag der skal gennemføres. Klimaplanen og virkemiddelforslagene vil indgå i regeringens beslutningsgrundlag, når der skal iværksættes nye tiltag på miljø- og landbrugsområdet. Det vil blandt andet ske ved at lade klimahensyn indgå i opfølgningen på Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger.

Tabel 1. Forslag til virkemidler i landbruget og virkemidlernes potentiale for at reducere udledningen af drivhusgasser i det nationale danske drivhusgasregnskab. Fra regeringens virkemiddelkatalog, august 2013.

Virkemiddel	Årlig reduktion, 1000 ton CO₂-ækv. i 2020	Andel af total udledning i procent
Afgift på ikke-bioafgasset husdyrgødning. Forgasning af ekstra 10 pct. af husdyrgødningsmængden (fra 50 til 60 %).	126-187	0,19-0,28
Krav om forsuring af gylle i stald (10 % af al gylle).	97	0,14
Krav om fast overdækning af gyllebeholdere	78	0,12
Fedt/ændret fodring til malkekøer (afgift eller tilskud)	141	0,21
Afgift på kunstgødning uden nitrifikationshæmmere	335	0,50
Reduceret kvælstofnorm med 10 pct.	175	0,26
Tilskud til etablering af 100.000 ha energipil til brændsel.	181	0,27
Krav om efterafgrøder på yderligere 240.000 ha.	156	0,23
Krav om mellemafgrøder på yderligere 240.000 ha	167	0,25
Tilskud til udtagning af 100.000 ha landbrugsjord på højbund til vedvarende græs	295	0,44
Tilskud til udtagning af 35.000 ha organogene jorde til græs med fortsat dræning.	102	0,15
Tilskud til udtagning af 35.000 ha organogene jorde til græs med ophør af dræning.	481	0,72
Tilskud til skovrejsning på 50.000 ha højbund.	474	0,71
Krav om køling af gylle i svinestalde	6	0,01
Ændret foder til andre typer kvæg end malkekøer. Tilskud eller afgift.	11	0,02
Optimering af mælkeproduktionen gennem forlænget laktationsperiode	17	0,03
Skærpet krav til kvælstofudnyttelse fra afgasset husdyrgødning.	48	0,07
Skærpet krav til kvælstofudnyttelse fra udvalgte typer husdyrgødning (minkgylle, fjerkrægylle, ajle og dybstrøelse)	17	0,03
Reduceret afgiftslempelse for brændstof til landbrugsmaskiner.	36	0,05

Ud over virkemidlerne i tabel 1 er der beskrevet nogle virkemidler, hvor potentialet for reduktion af drivhusgasudledning og økonomi ikke er beregnet: Termisk forgasning, bioraffinering, reduceret jordbearbejdning, halm til forgasning med returnering af biochar til jorden, nitrifikationshæmmere til husdyrgødning, fremme af sædskifte med flerårige afgrøder og græsmarker, vedvarende græsmarker, forædling og artsvalg i skovbruget, driftsmodel til regulering af drivhusgasudledninger fra landbruget, nitrat og sulfat i foder til malkekøer og genetisk selektion.

Mangelfuld opgørelse af virkemidlernes klimaeffekt

Klimaeffekten af et virkemiddel er beregnet som den reduktion af drivhusgasudledning, der forventes at kunne indregnes i det nationale danske klimaregnskab. Udledning er drivhusgasser må imidlertid betragtes som et globalt miljøproblem, da det er uden betydning for drivhuseffekten og den forventede globale opvarmning, hvor i verden drivhusgasserne udledes. Den reelle klimaeffekt set i et globalt perspektiv er ikke beregnet eller vurderet for virkemidlerne.

For en række virkemidler er klimaeffekten i et globalt perspektiv nul eller negativ. Det gælder for tiltag, der vil medføre indskrænkninger af landbrugsproduktionen i Danmark. Som eksempler kan nævnes udtagning af landbrugsjord på højbund til vedvarende græs og yderligere reduktion af kvælstofnormen til landbrugsafgrøderne med 10 pct. Disse og andre tiltag vil blot medføre, at der skal produceres flere fødevarer andre steder i verden. I de fleste tilfælde vil det ske med en større udledning af drivhusgasser end i Danmark.

Omkostninger for samfundet og landbruget er undervurderet for nogle virkemidler

I virkemiddelkataloget er også vist, hvad omkostningen ved at gennemføre et virkemiddel er pr. ton CO₂-ækv., som udledningen af drivhusgasser reduceres med. Økonomien er beregnet både med og uden sideeffekter. Sideeffekter kan f.eks. være reduceret kvælstofudvaskning eller reduceret ammoniakfordampning. Der er anvendt standardtal for værdien af at reducere udvaskningen af kvælstof ved f.eks. krav om yderligere efterafgrøder. Men ved disse beregninger er der ikke taget hensyn til, at efterafgrøder mange steder ikke har nogen nævneværdig effekt, fordi der sker en betydelig kvælstoffjernelse mellem rodzone og vandmiljøet.

For nogle virkemidler er alle omkostninger ikke medregnet. Det gælder f.eks. for efterafgrøder, hvor tabet ved yderligere omlægning fra vintersæd til vårsæd ikke er medregnet. Et andet eksempel er omkostningerne for landbruget ved at reducere kvælstofnormerne med yderligere 10 pct. De økonomiske tab er efter Videncentrets beregninger stærkt undervurderet.

Stor usikkerhed på drivhusgasudledninger fra landbruget

Kendskabet til de faktiske udledninger af drivhusgasser ved landbrugsproduktion er mangelfuldt. Der findes ikke danske målinger, der kan dokumentere om de beregnede udledninger af lattergas er blot nogenlunde korrekte. Denne usikkerhed kommer ikke til udtryk i klimaplanen. Ved opgørelse af det nationale danske drivhusgasregnskab anvendes modeller, der regner med en lineær sammenhæng mellem forbrug af kvælstof i handels- og husdyrgødning og så emission af lattergas. I praksis er der bestemt ikke en sådan lineær sammenhæng. Emission af lattergas er i høj grad knyttet til hændelser, hvor en række betingelser skal være opfyldt samtidig. Derfor er der en meget stor variation afhængig af blandt andet vejrforhold, jordbund, dyrkning og driftsledelse. Der er behov for at få dokumenteret de faktiske sammenhænge mellem landbrugsproduktion og udledning af drivhusgasser under danske forhold.

[Regeringens klimaplan](#)
[Virkemiddelkatalog. Potentialer og omkostninger for klimatiltag.](#)